

ЗЛОЧИН У КОЊИЦУ – ОПШТИНА КОЊИЦ

01.07.1992. ГОДИНЕ

ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ И ЕТНИЧКИ САСТАВ СТАНОВНИШТВА КОЊИЦА

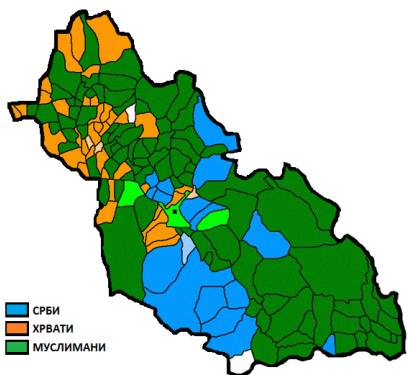
Општина Коњиц се налази у југозападном дјелу Босне и Херцеговине. Граничи се са општинама:

Калиновик, Трново, Хаџићи, Крешево, Фојница, Горњи Вакуф, Прозор, Јабланица, Мостар и Невесиње. Површина општине износи 1.144,45 km². Општина је била састављена од 28 мјесних заједница: Бијела, Борци, Брадина, Булатовићи, Бутуровић Поље, Центар, Челебићи, Чуховићи, Доње Село, Џанићи, Џепа, Главатичево, Горани, Грабовци, Јасеник, Лисичићи, Невиздраци, Ново Насеље, Оџаци, Ораховица, Парсовићи, Подорашац, Покојиште, Сеоница, Солакова Кула, Спиљани, Стари Град, Трешаница. У овим мјесним заједницама су се налазила следећа насељена мјеста: Аргуд, Бале, Баре, Бармиш, Бијела, Бјеловчина, Блаце, Блучићи, Борци, Бождаревићи, Брадина, Брђани, Будишња Раван, Буковица, Буковље, Булатовићи, Бушчак, Бутуровић Поље, Церићи, Црни Врх, Челебићи, Челина, Чесим, Чичево, Чуховићи, Добричевићи, Долови, Дољани, Доња Вратна Гора, Доње Село, Доње Вишњевице, Доњи Чажан, Доњи Градац, Доњи Невиздраци, Доњи Пријеслоп, Дошчица, Дубочани, Дубравице, Дудле, Дужани, Џајићи, Џанићи, Џепа, Фаланово Брдо, Гакићи, Гаљево, Главатичево, Гобеловина, Горани, Горанско Поље, Горица, Горња Вратна Гора, Горње Вишњевице, Горњи Чажан, Горњи Градац, Горњи Невиздраци, Гостовићи, Грабовци, Градељина, Грушћа, Хасановићи, Херићи, Хоматлије, Хомоље, Хондићи, Идбар, Јасеник, Јаворик, Језеро, Жежепросина, Јошаница, Кале, Кањина, Кашићи, Коњиц, Костајница, Кото, Крајковићи, Кралупи, Кртићи, Крупац, Крушћица, Кула, Лађаница, Лисичићи, Локва, Лука, Лукомир, Лукшије, Љесовина,



Географски положај општине Коњиц

Љубача, Љута, Младешковићи, Мокро, Мркосовице, Обреновац, Обри, Оџаци, Ораховица, Орлиште, Отележани, Овчари, Пачерани, Парсовићи, Плавузи, Подхум, Подорашац, Покојиште, Поље Бијела, Пожетва, Превље, Радешине, Раотићи, Расвар, Разићи, Реџићи, Реповци, Реповица, Рибари, Рибићи, Сељани, Сеоница, Ситник, Славковићи, Солакова Кула, Сопот, Спиљани, Стојковићи, Стргонице, Студенчица, Султићи, Свиљенча, Шуњи, Тиње, Товарница, Требоје, Трешњевица, Трусина, Тухобићи, Турија, Угошће, Велуша, Виноште, Врбљани, Врци, Врдоље, Забрђани, Забрђе, Загорице, Засливље, Зукићи.



Резултати пописа становништва 1991. године

Према резултатима пописа из 1991. године у Коњицу је живјело 43.878 становника, националну структуру су чинили: Срби 6.620 (15,1%), Хрвати 11.513

(26,2%), муслимани 23.815 (54,3%), Југословени 1.358 (3,1%) и остали и непознато 572 (1,3%)¹. Срби су чинили већину у 17 насеља, Хрвати у 40, муслимани у 92 и два насеља су била ненасељена.

Према резултатима пописа из 2013. године у Коњицу живи 25.148 становника, националну структуру чине: Срби 355 (1,4%), Хрвати 1.553 (6,2%), Бошњаци 22.486 (89,4%), остали и непознато 754 (3,0%)². Срби чине већину у три насеља, Хрвати у 17, Бошњаци у 125 и 23 насеља су ненасељена.

ОПИС ДОГАЂАЈА

Након почетка рата у БиХ Срби који су остали да живе у мјестима под контролом тзв. Армије БиХ и(ли) ХВО-а били су обесправљени, малтретирани, а неријетко и убијани. Измишљени разлози за упадање и претресање станова или кућа у којима су Срби живјели било је само подстрек за протјеривање или ликвидацију Срба. Један од таквих примјера свакако је убиство породице Голубовић из Коњица. Отац Ђуро, мајка Власта и двојица синова Петар и Павле остали су у Коњицу иако се ратни вихор увелико ширио цијелом БиХ. Ђуро Голубовић је био професор географије у гимназији у Коњицу, а његова супруга Власта инжењер архитектуре, а радила је као наставница у средњој школи у Коњицу. Њих ће припадници интервентног вода резервне полиције МУП-а БиХ, Миралем Мацић, Јусуф Потур, Адем Ланцо као и Шефик Туцаковић и Мирсад Максумић³ 1. јула 1992. године одвести из њиховог стана до локације Спиљани и ту их поубијати.⁴

Брат убијеног Ђуре, Стојан Голубовић је свједочио о томе да је савјетовао брата и снаху Власту да напусте Коњиц. Стојан је о њиховом последњем сусрету изјавио: „Сјећам се последњег сусрета они су били код мене у Хаџићима и сједјели смо и причали о том стању. Говорио сам им да изађу одатле, а они ме нису слушали. `Ко ће нас? Неће нам нико ништа.` - питали су ме. Мислили су да неће бити рата.“⁵

Стојанова супруга, Мирјана Голубовић, уједно и стрина Петру и Павлу, изјавила је да је посљедњи сусрет са породицом Ђуре Голубовића имала када су им они дошли у госте у Хаџиће: „Дошли су само за викенд и нису се надали овом што се догодило. Зауостављали смо их да остану када смо

¹ Доступно на: <http://www.statistika.ba/?show=12&id=10529>, посјећено 06.08.2021. године

² Исто.

³ Шефик Туцаковић и Мирсад Максумић су погинули прије него што је покренут судски процес за убиство породице Голубовић, самим тим поступак против њих двојице је обустављен.

⁴ У претходном периоду постојало је спорење око датума убиства породице Голубовић. Наиме, према Пресуди Кантоналног суда Мостар у предмету против Миралема Мацића и осталих, као датум убиства наводи се 1. јул. С друге стране, на спомен-плочи породици Голубовић записан је 8. јул, а у медијима је присутан и 2. јул. Такође је и 10. јул био један од датума који се везивао за смрт породице Голубовић. Међутим, најтачније је да је породица Голубовић убијена у ноћи између 1. и 2. јула, из разлога што је тешко са сигурношћу тврдити да ли је ликвидирана прије поноћи или послије.

⁵ Доступно на: <https://www.telegraf.rs/vesti/jugosfera/3121411-tragicna-smrt-petra-7-i-pavla-5-strict-srbin-ih-sahranio-sugradjanin-anis-im-podigao-spomen>, посјећено 02.08.2021. године

видјели чему све води и молили да остану. Међутим, рекли су само да иду дјеци да донесу гардеробу и да су на барикадама њихови ученици.“⁶

Један од пресуђених убица породице Голубовић је Миралем Мацић. У току судског поступка пред Кантоналним судом у Мостару Мацић је, као и други оптужени, мијењао исказе, а то је правдао говорећи да је његов првобитни исказ из 1994. године дат под присилом истражника. Међутим у даљем поступку Суд је утврдио да није било присиле приликом давања исказа. У првобитном исказу датом истражном судији 1994. године Мацић је навео „да је код њега у рату погинуло више рођака и да је једне прилике од Халила Туцаковића⁷ добио налог за претресање станова у којима су становали Срби, а међу њима и породицу Голубовић и да тада ништа сумњиво нису пронашли. Приликом одласка у село Главичине да су видјели на пункту Дражена Марковића и да их тада нико није заустављао. Када су ишли од Тушћице према Орашју да је Шефик Туцаковић њима рекао да ће он ићи и испитати Ђуру, јер је његов брат војвода, те да је из аутомобила изашао Шефик, Ланџо, а затим и Потур и Максумић, а да он није излазио. Мацић је потом рекао да су у аутомобил `југо` сјели Шефик Туцаковић и породица Голубовић, те да је убрзо чуо пуцањ из правца Спиљана, а када су из његовог аутомобила изашли Адем Ланџо и Јусуф Потур рекао им је да избаце метак из цијеви. У близини пункта са својим аутомобилом стао је Максумић, гдје је изашао и Шефик Туцаковић и да је видио гдје уводе неко дијете од десет година и у мјесту Трбића Поље да је `југо` стао, свјетла угашена да је изашао Шефик и након што је чуо пуцањ да је Шефик рекао `готово`.“⁸

Као што је видљиво у исказу Миралема Мацића, 1. јула у поподневним часовима припадници интервентног вода полиције су претресали стан Ђуре Голубовића, али ништа сумњиво нису пронашли. Упркос тој чињеници они ће се исте вечери вратити до стана Ђуре Голубовића када ће Ђуру и његову породицу одвести и ликвидирати.

Међутим, умногоме различит исказ од овог дао је још један пресуђени убица породице Голубовић, Јусуф Потур. Он је навео да су критичне вечери 1. јула 1992. године сједјели у кући оца Миралема Мацића⁹ у селу Главичине и да су причали о погибији муслимана, као и брата Шефика Туцаковића у источној Босни, те је тада Миралем Мацић рекао да би требали отићи до стана Ђуре Голубовића коме су тај дан већ претресали стан, а и остали присутни су то потврдили. „Када су око 24 часа зауставили аутомобиле испред зграде гдје је становао Ђуро Голубовић у зграду су ушли Миралем Мацић, Адем Ланџо и Шефик Туцаковић и извели Ђурину породицу. Тада је Максумић [Мирсад] узео кључеве од аутомобила `југа`, власника Ђуре Голубовића, и заједно са цијелом породицом

⁶ Доступно на: <http://www.srna.co.rs/novosti1/707617/mirjana-golubovic-ubijeni-golubovici-nisu-zaboravljeni.htm>, посјећено 02.08.2021. године

⁷ Халил Туцаковић је рођени брат Шефика Туцаковића једног од убица породице Голубовић. Халил је био директно претпостављени Миралему Мацићу и осталим припадницима интервентног вода резервне полиције МУП-а БиХ из Коњица.

⁸ Првостепена пресуда Кантоналног суда у Мостару у предмету против Миралема Мацића и осталих, број: К.-10/99, од 25.07.2000. године.

⁹ Отац Миралема Мацића је у својој кући имао подстанара Исмета Хејуба. Хејуб је свједочио да су једне љетне вечери 1992. године, код њега навратили Миралем Мацић и остали и да су они конзумирали алкохол у великим количинама. Тако пијани Мацић и остали отишли су према Коњицу око 23 часа возећи се у два аутомобила марке „Лада“ и „Фиат 750“.

Голубовић сјео у `југа`, а ми у `ладу` и зауставили се код фабрике машина према Спиљанима када су Максумић и Ланцо [Адем] извели Ђуру и његову породицу и поређали их, а потом су сви осим њега пуцали у њих из аутоматских пушака и јуришног митраљеза. Јусуф је истакао да је познавао Ђуру, јер му је предавао географију у школи. На пункту према Коњицу су их зауставили Хаџе Мацић и Дражен Марковић, гдје су Миралем Мацић и Хаџе Мацић нешто разговарали и тада су сазнали да се ту налази једно дијете старо десет година, које је причало да му је убијена цијела породица и већ смо тада знали да се ради о дјетету Ђуре Голубовића. Тада је Миралем Мацић предложио и рекао овима на пункту да ћемо ми одвести дијете у Коњиц, а да они о томе никоме ништа не причају. Код Бегина Вира је Шефик извео дијете те је заједно са Миралемом Мацићем и Адемом Ланцом пуцао у дијете, а да је он са Максумићем био у ауту.“¹⁰

Јусуф Потур даље описује дешавања кобне ноћи: „Прије одласка у стан Голубовића био је договор да Мацић, Туцаковић и Ланцо уђу и изведу породицу, а да он и Максумић чувају стражу. Изласком из стана Ђуро Голубовић је упитао шта ће бити с њим, а Максумић му је одговорио да их воде на испитивање у Коњиц, док је истовремено Мацић наредио да му Ђуро да кључеве од `југа`. Миралем Мацић је из стана Голубовића узео и телевизор. Јусуф је даље рекао да је већ тада био свјестан шта ће се десити са породицом Голубовић и када сам последије чуо рафал примјетио сам да нико није жив. Послије је Мацић и за дијете рекао да га треба одрадити, али није рекао како, а дјетету је рекао да се не плаши. Јусуф изјављује да је био убијеђен да ће и дијете убити, што је касније и учињено.“¹¹

Као што је видљиво и Миралем Мацић и Јусуф Потур су у својим изјавама покушали да себе оправдају наводећи да они нису учествовали у ликвидацијама и пребацујући кривицу на друге. Међутим, упркос томе Суд је установио да су и Мацић и Потур и Ланцо учесници убиства породице Голубовић. Мацић и Потур су сагласни у својим изјавама да им је Халил Туцаковић рекао да кажу да су у ликвидацији породице Голубовић сви учествовали.

Првобитно су убијени Ђуро, Власта и Павле, док је Петар преживио. Петар се затим упутио према полицијском пункту у близини села Бијела, гдје је дежурним полицајцима на пункту испричао шта се десило са његовом породицом.

На пункту у селу Бијела, 1. јула 1992. године, били су полицајци СЈБ Коњиц Хаџе Мацић и Дражен Марковић који су изнијели своје свједочење о дешавањима те вечери: „Задатак на пункту им је био да контролишу пролазак грађана према Коњицу и из Коњица. Осим њих на пункту су повремено били и Ален Сердаревић, Алија Чукле и Гордан Смољан. Критичне ноћи, негдје око 23:30 часова, из правца Спиљана су чули неко ходање и неки плач, а убрзо се појавило једно дијете, које је стало и дигло руке и саопштило своје име Петар. Дијете је било испрепадано. Петар им је саопштио име родитеља и шта се са њима десило, а након тога они су обавијестили СЈБ Коњиц. Након десет минута наишли су униформисани полицајци и извели дијете из земунице, а тај који је извео дијете био је наоружан аутоматском пушком и имао је маскирну униформу. Била су два путничка возила која су била паркирана са угашеним свјетлим и окренута према Коњицу.

¹⁰ Исто.

¹¹ Исто.

Човјек који је узео дијете им је пријетио и они нису били сигурни да би ти полицајци били послати од СЈБ Коњиц. Након добијених пријетњи од наведеног лица све им је било сумњиво. Послије тога је дошла полиција из Коњица и упитали су њих двојицу гдје је то дијете, а они су их обавијестили шта се десило.“¹²

Исте вечери док су Хаџе Мацић и Дражен Марковић дежурали на пункту наишао је један `тамић` из правца Коњица и човјек који је њим управљао им је саопштио да се на путу налазе три леша и то мушкарац, жена и дијете. Они су, од њиховог пункта, били удаљени око километар и по. „Према локалитету гдје су пронађени лешеви породице Голубовић, исти одговара по причању и опису дјетета Петра који је одведен са пункта. Њима је познато да је Буро Голубовић препознат и по дефектној нози, а дијете су препознали по фотографији која им је предочена, а ради се о Петру.“¹³



Браћа Петар и Павле Голубовић

Занимљиво је истаћи да се након убиства породице Голубовић у Коњицу причало да су они погинули тако што су наишли на минско поље, а то су у свом свједочењу изнијели Емир Новалић и Мирза Нухић.

Као вјештака балистичара Суд је ангажовао Борислава Станкова који је сачинио налаз у коме је закључио да су „на лицу мјеста пронађени трагови дјеловања ватреног оружја и то на основу чаура

¹² Исто.

¹³ Исто.

калибра 5,56 mm и 7,62 mm и да су настрадали пронађени у насељу Спиљани и то Ђуро, Власта и Павле Голубовић, а на удаљености од три километра у правцу Коњица, у насељу Бегин Вјер, пронађен је Петар Голубовић“.¹⁴

Након ликвидације породице Голубовић, према свједочењу Сенадина Ћибе, у стан Голубовића се уселио Фадил Мацић.¹⁵

Према свједочењу Петка Грубача, који је за убиство породице Голубовић сазнао од једног Хрвата који је био на увиђају, убијену породицу Голубовић је покушао да сахрани њихов породични пријатељ професор Драго Кежић, али му је то забрањено од надлежних органа. Недуго потом професор Кежић бива протјеран из Коњица.¹⁶

Радник погребног друштва Коњиц, Анте Шимуновић, свједочио је да је на лицу мјеста пронашао три леша и да су лежали један поред другог. Одвезли су их на православно гробље на Мусали у Коњицу. Исте су ту сахранили, а гробове обиљежили.¹⁷

Породица Голубовић и данас почива на православном гробљу Мусала у Коњицу. Имена убијене браће Петра и Павла Голубовића уклесана су на споменик страдалој дјечи Коњица од 1992. до 1995. године испред школе на Мусали у Коњицу.



Споменик страдалој дјечи Коњица на коме се налазе имена Петра и Павла Голубовића

¹⁴ Исто.

¹⁵ Исто.

¹⁶ Изјава Петка Грубача од 01.04.1994. године.

¹⁷ Првостепена пресуда Кантоналног суда у Мостару у предмету против Миралема Мацића и осталих, број: К.-10/99 од 25.07.2000. године.

Поред тога, о сопственом трошку Анис Косовац је подигао спомен-плочу Петру и Павлу Голубовићу на капији на улазу у православно гробље на Мусали у Коњицу. О мотиву за овај чин Анис Косовац је кратко рекао: „Подигао сам спомен-плочу ономе коме је требало, као дуг мом народу. Урадио сам то за своју душу, јер сам тако осјећао.“¹⁸



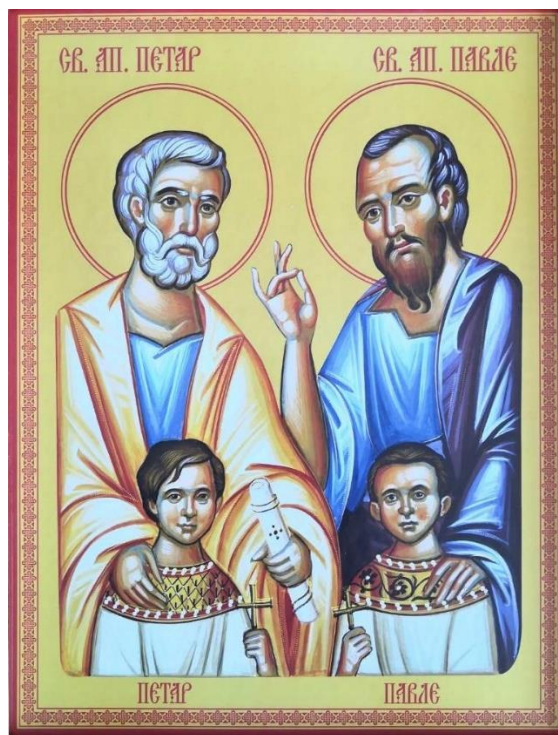
Спомен-плоча Петру и Павлу Голубовићу на улазу у православно гробље на Мусали у Коњицу



Анис Косовац код спомен-плоче Петру и Павлу Голубовићу

¹⁸ Доступно на: <https://www.srbiizkonjica.com/>, посјећено 16.11.2021. године.

Поред тога, приликом освећења обновљеног храма Светих апостола Петра и Павла на Борцима у општини Коњиц, за Петровдан 2019. године, откривена је икона дјечи новомученицима Петру и Павлу Голубовићу.



Икона Светих апостола Петра и Павла који грле браћу Петра и Павла Голубовића

ЖРТВЕ

Према подацима Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица у Коњицу је 1. јула 1992. године убијена четворочлана породица Голубовић.

Табела Смртно страдали чланови породице Голубовић у Коњицу 1. јула 1992. године

РБ	ID ¹⁹	Презиме	Име оца	Име	Година рођења	Датум страдања	Напомена
1.	9870	Голубовић	Ђорђо	Власта	1957.	01.07.1992.	
2.	10440	Голубовић	Перо	Ђуро	1951.	01.07.1992.	
3.	9871	Голубовић	Ђуро	Павле	1987.	01.07.1992.	
4.	30146	Голубовић	Ђуро	Петар	1985.	01.07.1992.	

¹⁹ ID представља број под којим се жртва налази у електронској бази Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица.



Ђуро Голубовић



Власта Голубовић



Петар Голубовић



Павле Голубовић

НЕПРИЈАТЕЉСКЕ ВОЈНЕ ФОРМАЦИЈЕ КОЈЕ СУ УЧЕСТВОВАЛЕ У НАПАДУ

Злочин над породицом Голубовић у Коњицу извршили су припадници интервентног вода резервне полиције МУП-а БиХ. Претходно су стан Голубовића претресли и нису нашли никакве сумњиве ствари, али су потом поново дошли да изврше претрес под изговором да постоје индиције да се у стану налази радио-станција. Исту нису пронашли, али су чланове породице Голубовић одвели из стана и стријељали.

ПРАВОСУДНИ ПРОЦЕСИ

За злочин над породицом Голубовић водио се поступак пред Кантоналним судом у Мостару против Миралема Мацића, Јусуфа Потура и Адема Ланце. Својом пресудом од 25. јула 2000. године, Кантонални суд у Мостару је осудио Миралема Мацића, Јусуфа Потура и Адема Ланцу зато што су „у групи са покојним Шефиком Туцаковићем и покојним Мирсадом Максумићем ноћу 1. јула 1992. године из стана у Коњицу, Улица 3. марта, број 14, одвели цивиле Ђуру Голубовића, Власту Голубовић и њихово двоје малољетне дјеце Петра и Павла, путем до села Спиљани код Коњица, гдје су их из ватреног оружја усмртили.“²⁰

Истом пресудом Миралем Мацић и Адем Ланцо „у групи са покојним Шефиком Туцаковићем и покојним Мирсадом Максумићем ноћу 10. јула 1992. године, из куће у селу Живашница код Коњица одвели цивила Бранка Ђогића²¹ у близини његове куће прво су га ударали ногама у главу, а затим усмртили ножем.“²²

За наведена дјела Кантонални суд у Мостару изрекао је казну затвора у трајању од по 12 година Миралему Мацићу и Адему Ланци, док је затворску казну у висини од девет година добио Јусуф Потур.

Врховни суд ФБиХ је 8. фебруара 2001. године потврдио првостепену пресуду Кантоналног суда у Мостару и тиме правоснажно осудио Мацића и Ланцу на по 12 година затвора, а Потура на девет година.

²⁰ Првостепена пресуда Кантоналног суда у Мостару у предмету против Миралема Мацића и осталих, број: К.-10/99 од 25.07.2000. године.

²¹ Ђогић (Мирко) Бранко, ID: 15139, рођ. 1955. године.

²² Првостепена пресуда Кантоналног суда у Мостару у предмету против Миралема Мацића и осталих, број: К.-10/99 од 25.07.2000. године.